Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 771491
Zaaknummer: 860245

Houten, 21 januari 2025

gemeente Houten

Onderwerp:
Kadernota Veiligheidsregio Utrecht 2026

Beslispunten:
1. Een zienswijze in te dienen op de Kadernota 2026 en geactualiseerde begroting 2025 Veiligheidsregio Utrecht (VRU), zoals verwoord in bijgevoegde brief.
2. De financiële consequenties als volgt te verwerken:
   a. De bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht te verlagen met € 102.000 en dit ten gunste te brengen van de lopende begroting 2025.
   b. Het structurele financiële effect van € 108.000 in 2026, € 109.000 in 2027, € 108.000 in 2028 en 2029 ten laste te brengen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Samenvatting
De raad is verzocht om een zienswijze te geven op de door de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) aangeboden Kaders begroting 2026.

Bij de Kaders begroting 2025 is als zienswijze meegegeven dat de toekomstige ontwikkelingen mogelijk niet in de gemeentelijke begroting passen en de VRU ook zelf een grote inspanningsverplichting heeft om middelen in de eigen begroting te vinden. Op deze situatie gaat de VRU in en heeft hierbij toekomstscenario's voorbereid richting besluitvorming in 2025. Deze keuzes maken nu nog geen onderdeel uit van het besluit op de Kadernota 2026. Daarin zijn financieel alleen de effecten van de loon- en prijsaanpassing en de actualisatie van de verdeelsleutel (ijkpuntscores gemeentefonds). Dit leidt tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage in 2025 met € 2,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2025. Voor 2026 leidt de reguliere loon- en prijsaanpassing tot een stijging van de bijdrage met € 4,2 miljoen. Dit wordt indirect gecompenseerd via de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk uit het gemeentefonds ontvangen.

Aanleiding
Aan de hand van de kadernota 2026 VRU informeert de VRU de gemeenten over de financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2026 die in het voorjaar van 2025 wordt opgesteld. In de kadernota ligt de nadruk op de ontwikkelingen die effect hebben op de hoogte van de gemeentelijke bijdrage. In overeenstemming met de gemeenschappelijke regeling VRU wordt de kadernota voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden. De kadernota 2026 VRU bevat naast de reguliere bijstelling van het financiële kader een overzicht van ontwikkelingen en risico's die op termijn mogelijk van invloed zijn op de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage. In de voorliggende versie zijn de adviezen van respectievelijk de Adviescommissie Gemeentesecretarissen Veiligheid en de Bestuurlijke Adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën verwerkt. De kadernota VRU 2026 is op 2 december 2024 unaniem vastgesteld door het algemeen bestuur.

Beoogd effect
Invloed uit te oefenen op de richting van de begroting 2026 van de gemeenschappelijke regeling VRU, door de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Argumenten per beslispunt
1.1 Het kenbaar maken van een zienswijze over de Kadernota VRU 2026 is een bevoegdheid van de raad.

De VRU biedt, conform de gemeenschappelijke regeling, de gemeente de mogelijkheid om bij de Kadernota VRU 2026 een zienswijze kenbaar te maken. Die bevoegdheid ligt bij de raad. De zienswijzen van alle gemeenten worden besproken in de vergadering van het algemeen bestuur bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2026 van de VRU.

1.2 Ontwikkelingen en toekomstscenario's leiden nu nog niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage

De regio Utrecht heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke groei doorgemaakt en blijft zich verder ontwikkelen. Tegelijkertijd worden de risico's waarmee we te maken hebben steeds groter en complexer. Deze groei heeft tot op heden niet geleid tot een hogere bijdrage aan de veiligheidsregio dankzij schaalvoordelen, voortdurende verbeteringen en slimme samenwerkingen steeds meer te doen met dezelfde of minder middelen. De commissie verbonden partijen als ook de raad hebben hierover meerdere malen waardering uitgesproken over de wijze waarop de Veiligheidsregio Utrecht de afgelopen jaren rekening heeft gehouden met de financiële situatie van gemeenten.

De VRU-organisatie wordt steeds vaker en langduriger ingezet, met name bij crises, terwijl wettelijke verplichtingen en veiligheidseisen toenemen. Daarnaast geeft de VRU aan voor grote uitdagingen te staan door technologische en maatschappelijke veranderingen, krapte op de arbeidsmarkt, hoge inflatie, lange levertijden voor materieel en nieuwe risico's zoals netcongestie, klimaatverandering, verduurzaming en geopolitieke spanningen.
De centrale vraag welke de VRU stelt: "hoe kan de veiligheidsregio in de toekomst meegroeien met de toenemende risico's en veranderende behoeften van onze gemeenten, en tegelijkertijd rekening houden met de financiële draagkracht van de gemeenten?"
De VRU zegt hierover het volgende. Om de taken te blijven uitvoeren en te anticiperen op nieuwe uitdagingen, zijn investeringen noodzakelijk. Sommige risico's vragen nu en in de toekomst om een intensievere of andere aanpak. Na jaren van bezuinigen zijn de mogelijkheden om dit binnen de huidige begroting te realiseren beperkt. Veel ontwikkelingen zijn opgevangen binnen de begroting, zoals recent € 1 miljoen aan weggevallen opbrengsten uit het openbaar meldsysteem. De VRU is de veiligheidsregio met de meeste inwoners en vrijwilligers en de brandweerzorg is robuust, maar ook efficiënt georganiseerd. Uit een benchmark van Berenschot blijkt dat ten aanzien van de repressieve brandweerzorg de VRU de op één na laagste personeelskosten per inwoner heeft.

1.3 Er is meer tijd nodig om investeringen en besparingsopties te onderzoeken, ook met een beperkte stijging van gemeentelijke bijdragen

Op verzoek van gemeenten en het bestuur is gevraagd de benodigde investeringen en besparingsopties in kaart te brengen. De toekomstscenario's zijn ambtelijk opgesteld en er heeft nog geen bestuurlijke besluitvorming over plaatsgevonden. In deze scenario's wordt daarom onderscheid gemaakt tussen;

- Scenario 'op orde': Investeringen om huidige taken te blijven uitvoeren.
- Scenario 'op koers': Extra investeringen om de bestuursagenda 2024-2027 uit te voeren.

Waar mogelijk zijn besparingsopties gekoppeld aan investeringen om de stijging van de gemeentelijke bijdrage zo veel mogelijk te beperken.

Het algemeen bestuur VRU heeft besloten meer tijd te nemen voor de bespreking en onderbouwing van de voorliggende scenario's. Daarnaast heeft het bestuur opdracht gegeven een aanvullend scenario te ontwikkelen dat zich richt op een beperktere stijging van de gemeentelijke bijdrage, met als doel de nullijn de komende jaren zoveel mogelijk te handhaven. De VRU geeft aan dat toekomstige investeringen door externe factoren onvermijdelijk zijn en dat de scenario's ingrijpende voorstellen bevat die impact hebben op de primaire taken van de VRU. De VRU geeft aan dat het daarom onvermijdelijk is om ook het regionaal dekkingsplan voor de brandweerzorg te heroverwegen. Daarnaast worden in de komende periode de volgende onderzoeken uitgevoerd op verzoek van het algemeen bestuur:

- Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de waterongevallenbestrijding.
- Analyse naar de maatschappelijke en financiële kosten en baten van de AED-taak.
- Verkenning doorbelasten dienstverlening ambulancezorg.
- Verkenning doorbelasten dienstverlening liftopsluitingen.
- Verkennen samenwerkingsmogelijkheden.

In afwachting van de verdere bespreking van de toekomstscenario's is in de voorliggende kadernota 2026 geen verhoging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen op basis van deze scenario's.

2.a.1 De stelpost voor de loonontwikkeling valt lager uit dan begroot.
Voor de jaren 2025 en 2026 is een stelpost voor loonontwikkeling opgenomen, omdat het huidige cao-akkoord tot 1 augustus 2025 loopt en we de precieze omvang voor de periode daarna nog niet weten.

Voor de cao vanaf 1 augustus 2025 en premieontwikkelingen vanaf 1 januari 2025 is in de vastgestelde begroting 2025 al een stelpost van 5,4% opgenomen die is gebaseerd op de CPB raming uit de septembercirculaire 2023. Deze stelpost is op basis van de CPB-raming voor de loonontwikkeling die het Rijk heeft gepubliceerd in de septembercirculaire 2024 nu met 0,6% verlaagd naar 4,8%. Omdat de huidige cao een looptijd kent tot 1 augustus 2025, wordt een deel van de stelpost nu pro rato afgeraamd. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in de begroting 2025 van 2,8%.

2.b.1 Op dit moment betreft dit voor 2026 en verder uitsluitend de exogene ontwikkelingen vanwege de loon- en prijsaanpassingen.
Het financiële effect van de loon- en prijsontwikkeling, zoals opgenomen in de Kaders begroting 2026 & geactualiseerde begroting 2025 van de VRU, wordt indirect gecompenseerd via de algemene uitkering die gemeenten van het Rijk uit het gemeentefonds ontvangen.

Kanttekeningen

1.1 Effecten van toekomstscenario's zijn nog niet bekend maar hebben wel invloed op toekomstige gemeentelijke bijdragen
In de bijlage "Toekomstscenario's VRU" worden de scenario's "Op orde" en "Op koers" nader uitgewerkt op verschillende onderdelen en zijn de meerkosten voor gemeenten weergegeven in de tabellen 9.2 en 9.3. op blz. 69 en 70. Voor de bestuurlijke besluitvorming in dit traject wordt meer tijd genomen en zullen effecten van bestuurlijke keuzes ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage zichtbaar worden bij de behandeling van de begroting VRU 2026.

1.2 Nadeelcompensatie neemt naar verwachting nog verder af voor de gemeente Houten.
In 2015 is een nieuw financieringsmodel ingevoerd door de VRU op basis van ijkpuntscores van het gemeentefonds. Deze verandering zorgde bij deelnemende gemeenten voor voordelen of nadelen ten opzichte van de situatie hieraan voorafgaand. Destijds is door middel van een compensatiesystematiek het effect voor de nadeelgemeenten gedeeltelijk opgevangen door de voordeelgemeenten. De gemeente Houten bleek een nadeelgemeente en kreeg zodoende compensatie voor een deel van de gemeentelijke bijdrage. Onderdeel van de toekomstscenario's is om de afbouw hiervan te verkennen. In 2025 wordt hierover het bestuurlijk gesprek gevoerd. Dit wordt meegenomen bij de bespreking van de kaders voor de begroting van 2027 en geactualiseerde begroting 2026. In de zienswijze wordt opgenomen dat de gemeente Houten nauw betrokken wilt worden in dit traject.

2.1 Het is – gezien de financiële uitdagingen van gemeenten- wenselijk dat verbonden partijen ook een bijdrage leveren aan financiële ombuigingen.
In de kadernota en onder de argumenten in dit voorstel is ingegaan op het onderzoek naar investeringen en toekomstscenario's. Hieruit komt naar voren dat het voor de VRU noodzakelijk is om te investeren, ook om huidige taken te kunnen blijven uitvoeren (scenario 'op orde'). Het is van belang om de komende periode hierover -zowel ambtelijk als bestuurlijk- nadrukkelijk het gesprek te voeren met de VRU. In de zienswijze wordt, net als in 2025, opgenomen dat een verhoging van de gemeentelijke bijdrage vanwege de geschetste ontwikkelingen, mogelijk niet in de gemeentelijke begroting past.

Participatie

Bij dit beleidsstuk is er geen sprake van participatie van inwoners.

- In de voorliggende kaders voor de begroting 2026 zijn de adviezen van de Bestuurlijke Adviescommissie Bedrijfsvoering en Financiën van de VRU en de Adviescommissie Gemeentesecretarissen Veiligheid verwerkt;
- Op 25 november jl. heeft een bijeenkomst plaatsgevonden voor accounthouders VRU en ambtenaren financiën van de gemeenten, waarin de voorliggende kaders nader zijn toegelicht;
- Op 13 januari 2025 is door de VRU een webinar georganiseerd voor alle raadsleden van de 26 deelnemende gemeenten. In dit webinar is nader ingegaan op de

Kadernota 2026, de toekomstscenario's VRU en het programma veerkracht/weerbaarheid.

Financiën en formatie

x € 1.000

Effect Kadernota 2026 VRU	2025	2026
Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds	-	-
Loonaanpassing	-2.762	2.357
Prijsaanpassing	572	2.068
Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)	-402	-225
Kadernota 2026 & geactualiseerde begroting 2025: par 2.6 tabel 10	-2.592	4.200

x € 1.000

Uitsplitsing voor Houten *percentage aandeel Houten op basis van ijkpuntscores*	***3,15%***	***2025***	***2026***
Start begroting		2.990	2.894
Mutaties			
Bijstelling ijkpuntscores gemeentefonds		-15	-
Loon-/prijs aanpassing		-68	221
Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)		-13	-7
			-
Kadernota 2026 & geactualiseerde begroting 2025: par 5 tabel 3		-96	214
Geactualiseerde begroting		2.894	3.108

x € 1.000

Effect meerjarenbegroting Houten	2025			2026		
	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal
Kadernota 2026 VRU *(par 5 en 6, tabel 3)*	2.894	57	2.951	3.108	52	3.160
Houten begroting 2025-2029 (dec 2024)	2.990	63	3.053	2.990	62	3.052
Effect	-96	-6	-102	118	-10	108

Effect meerjarenbegroting Houten	2027			2028		
	GBTP	IGPP	totaal	GBTP	IGPP	totaal
Kadernota 2026 VRU *(par 5 en 6, tabel 3)*	3.108	52	3.160	3.108	52	3.160
Houten begroting 2025-2029 (dec 2024)	2.990	61	3.051	2.990	62	3.052
Effect	118	-9	109	118	-10	108

Effect meerjarenbegroting Houten	2029		
	GBTP	IGPP	totaal
Kadernota 2026 VRU *(par 5 en 6, tabel 3)*	3.108	52	3.160
Houten begroting 2025-2029 (dec 2024)	2.990	62	3.052
Effect	118	-10	108

Communicatie

N.v.t

Voortgang

De ingediende zienswijzen worden besproken tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 24 maart 2025. In deze vergadering worden ook de ontwerpbegroting 2026 en de geactualiseerde begroting 2025 behandeld. Na deze bespreking wordt de ontwerpbegroting 2026 ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden. Het algemeen bestuur stelt de definitieve begroting 2026 vervolgens vast op 7 juli 2025.

Het verzoek is om voor 10 maart een zienswijze kenbaar te maken bij de VRU. Aangezien de besluitvormende raad van Houten plaatsvindt op 18 maart, wordt de conceptzienswijze na de RTG van 4 maart verzonden aan de VRU. Mocht de zienswijze nog wijzigen bij de bij de besluitvorming in de raad van 18 maart, dan wordt dit zo spoedig mogelijk bij de VRU kenbaar gemaakt. In ieder geval voor 24 maart.

Evaluatie

N.v.t.

Houten, 21 januari 2025
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
de secretaris, de burgemeester,

R. van Netten G.P. Isabella

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief Kadernota VRU 2026
2. Kadernota VRU 2026
3. Toekomstscenario's VRU
4. Concept Zienswijze Kadernota 2026 en geactualiseerde begroting 2025 Veiligheidsregio Utrecht

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Gilbert Isabella
2e PoHo:

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 771491

Onderwerp
Kadernota Veiligheidsregio Utrecht 2026

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 21 januari 2025 gelezen en besluit:

1. Een zienswijze in te dienen op de Kadernota 2026 en geactualiseerde begroting 2025 Veiligheidsregio Utrecht (VRU), zoals verwoord in bijgevoegde brief.
2. De financiële consequenties als volgt te verwerken:
    a. De bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht te verlagen met € 102.000 en dit ten gunste te brengen van de lopende begroting 2025.
    b. Het structurele financiële effect van € 108.000 in 2026, € 109.000 in 2027, € 108.000 in 2028 en 2029 ten laste te brengen van de meerjarenbegroting 2026-2029.

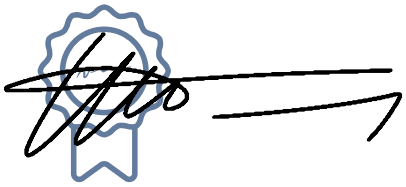
Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 18 maart 2025.

De raad van de gemeente Houten,
de plaatsvervangend griffier,

H. Khairouni

de voorzitter,

H.C. Heerschop